

Propozycja niepozabawiona utopijności

Niemcy gwałtownie atakują

apel prez. Roosevelta

BERLIN, 16. 4. Reakcja czynników politycznych na znany telegram Roosevelta do Mussoliniego i Hitlera jest nadal niezwykle ostra. Nie wyjaśniona jest dotąd sprawa oficjalnej odpowiedzi kanclerza do prezydenta Roosevelta. W tutejszych kołach politycznych mówią, że sprawa ta nie została jeszcze zdecydowana.

Stanowisko strony niemieckiej, jak oświadcza dzienniki polityczne w Berlinie, wyraża się w komentarzach prasy niemieckiej, przypuszczając, że wobec równocześnie przesłania jednobrzmiącej treści apelu Roosevelta zarówno do Hitlera, jak i Mussoliniego, odpowiedź będzie również równoległa.

Negatywne superlatywy

Głosy niedzielnej prasy niemieckiej są niezwykle ostre i nie szczędzą superlatywów w negatywnej ocenie wystąpienia prezydenta Stanów Zjednoczonych. — Apel prezydenta oceniany jest, jako pociągające w „zbrodniczej grze polityki okrażenia”.

„Należy sobie zadać pytanie, oświadczają dzienniki niemieckie, czy Roosevelt od samego początku nie był świadom niemożliwości wykonania swej propozycji. Nie wątpimy bowiem, że chodzi tu o wyrafinowany manewr polityczny, uzgodniony dokładnie w ramach polityki okrażenia między Waszyngtonem, Londynem, Paryżem i Moskwą”.

Inspirowane pytania

„Berliner Morgenpost” w inspirowanym artykule zwraca się do prezydenta Roosevelta z następującymi pytaniami:

1) Czy chce pan przez swoje podjudzające przemówienia i wyrażanie mieszania się w sprawy wewnętrzne Europy rozpętać wojnę przeciw Niemcom i Włochom?

2) Czy chce pan podjudzić naród amerykański do zbурzenia najmocniejszych filarów europejskiego porządku — Niemiec i Włoch?

3) Czy chce pan przez swą agitację podjudzić państwa europejskie do wojny w tym celu, by zarobić na dostawach broni i gazów trujących i w ten sposób zatrzeć skutki swej błędnej polityki?

4) Jeżeli pan tego nie chce, to czemu pan w najbezwzględniejszy sposób od r. 1933 szczuje przeciwko narodowi niemieckiemu?

5) Czemu pan przez popieranie bojkotu żydowskiego pogrzebał handel amerykańsko - niemiecki?

W dalszym ciągu dziennik zapytuje dlaczego Roosevelt odmówił zezwolenia na dostawę helu do Niemiec i na urzadzenie lądowisk dla niemieckich samolotów.

Jeżeli pan oczekuje, pisze autor, że pański apel zostanie potraktowany poważnie, a nie jako szwindel propagandowy, musi pan złożyć dowód swej dobrej woli.

Bombowiec niemiecki nad Śląskiem

Mieszkańcy Rudy Śl. i okolicznych miejscowości zaobserwowali wczoraj w południe przelot nad terytorium polskim niemieckiego dwumotorowego bombowca, który krążył na wysokości 100 m. i był doskonale widzialny, tak, że bez trudu odcyfrowano jego wojskowe znaki rozpoznawcze.

Dopiero wówczas będziemy z panem dalej rozmawiać.

Najgłębsze podejrzenie

„Deutsche Diplomatische Politische Korresp.” pisząc w sprawie telegramu Roosevelta, stwierdza m. in.:

Narody Europy Środkowej, a zwłaszcza Niemcy, uczyniły zbyt wiele doświadczenie przesiąkniętymi moralnymi deklaracjami amerykańskich mężów stanu, aby nie ustosunkować się z najgłębszym

podejrzeniem do tego telegramu.

Jeśli chodzi o osobę samego prezydenta — pisze w dalszym ciągu „D. D. P. K.” — to dawał on już od lat wyraz swej solidarności z ideowymi przeciwnikami Niemiec, zwłaszcza zaś z bolszewizmem. Nie zaniedbał on też niczego, aby utrudniać życie tym wszystkim, którzy chcieli z Niemcami uprawiać politykę pojednania oraz podsycać stałe uprawianą jawnie przez Francję i Anglię politykę okrażenia.

Jak zachowa się Hitler?

PARYŻ, 16. 4. Cała prasa paryska bez różnicy przekonań, nie wchodząc w ocenę możliwości praktycznych realizacji propozycji zawartych w orędziu prezydenta Roosevelta, stwierdza, że skutkiem wystąpienia szefa rządu amerykańskiego powinno być wyjaśnienie sytuacji międzynarodowej i dokładne ustalenie odpowiedzialności.

Jeżeli Niemcy odrzuca propozycję, wówczas będą mieli całą opinię amerykańską przeciw sobie. Ta ostatnia ewentualność — podkreśla prasa — może być najważniejszym rezultatem wystąpienia prezydenta Stanów Zjednoczonych. Odmowa Niemiec może przynieść w konsekwencji — jak stwierdza szereg dzienników — modyfikację amerykańskiego prawa o neutralności.

Utopia

Propozycja amerykańska nie jest pozbawiona pewnej utopijności — zauważa „Ordre”.

Całe znaczenie orędzia prezydenta Roosevelta — oświadcza „Excelsior” — polega na tym, iż kanclerz Hitler będzie musiał zająć stanowisko wobec dokładnie sprecyzowanej propozycji.

„Le Temps” w artykule wstępnym wyjaśnia przede wszystkim, iż orędzie prezydenta Roosevelta nie ma w żadnym wypadku charakteru jakiegokolwiek ultimatum pod adresem Rzymu, czy Berlina. Jest to gest, którego głównym celem jest idea pokoju świata. Inicjatywa prezydenta Roosevelta — ciągnie dalej

Nie ma złudzeń

Prasa paryska jednomyślnie

W stosunkach rumuńsko-węgierskich nastąpiło pożądane odprężenie

BUKARESZT, 16. 4. Odprężenie, jakie nastąpiło w stosunkach rumuńsko - węgierskich na skutek deklaracji węgierskiego ministra zagranicznych Csaky'ego w sprawie granic Rumunii, przyjęte zostało z dużym zadowoleniem przez społeczeństwo rumuńskie.

Prasa poświęca tej sprawie wiele miejsca, podkreślając, że Rumunia jest zawsze gotowa do lojalnej współpracy ze wszystkimi sąsiadami.

Pisma wyrażają nadzieję, że dowody polityki pokojowej Rumunii, z których ostatnim jest komunikat rządu o zwolnieniu z wojska starszych roczników, powołanych na skutek ostatnich wydarzeń, zostanie należycie zrozumia-

ny we wszystkich krajach sąsiednich i Rumunia będzie mogła w spokoju przystąpić do pracy nad konsolidacją wewnętrzną.

Dziennik „Curentul”, nawiązując do deklaracji hr. Csaky, pisze, że Węgry potwierdziły swe poprzednie nastawienie wobec Rumunii, co zostało przyjęte tu z pełnym zaufaniem.

Należy ponadto przytoczyć inspirowane uwagi zbliżonego do ministerstwa spraw zagranicznych „Timpul”, który deklaruje min. Csaky z dnia 13 b. m. opatrzone przychylnym komentarzem, stwierdzając m. in., że na dobre intencje, które okazały Węgry, Rumunia jest gotowa odpowiedzieć przyjaznymi faktami.

W miarę, jak rząd węgierski —

kończy dziennik — okazać się skłonny wyjaśnić i inne zagadnienia rumuńsko - węgierskie, znajduje on zawsze w Rumunii zrozumienie i dobrą wolę dla wzmocnienia pokoju między obu narodami, które zwłaszcza w dzisiejszych czasach mają wspólny cel — utrzymanie pokoju.

Wielu wypadkach na zebraniach takich byli przedstawiciele organizacji francuskich, a nawet i władz.

Irlandia chce zachować neutralność oświadczył de Valera

LONDYN, 16. 4. De Valera wygłosił dziś w Ellis w hrabstwie

Gen. Laidoner wyjechał z Tallina

TALLIN, 16. 4. W dniu dzisiejszym o godz. 21 odjechał z Tallina z wizyta do Polski naczelny wódz armii estońskiej gen. Laidoner wraz z małżonką.

Towarzyszą mu: pierwszy zastępca szefa sztabu generalnego płk. Masi ng, kpt. Jaakson oraz polski attache wojskowy płk. Szczakowski.

Ceny ogłoszeń:

za miejsce wysokości i milimetr przez szerokość jednej szpalty (na wszystkich stronach po 6 szpalt): na 1-iej stronie — 1 zł. w tekście (wśród artykułów) 80 gr. w reklamach (wśród ogłoszeń) — 80 gr. na ostatniej stronie — 70 gr. W dodatku niedzielnym 70 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Nekrologi 30 gr. Komunikaty i wyjaśnienia — 1.50 zł. opisy specjalne — 3 zł. lekarskie 30 gr. Drobne po 20 gr. na wyraz duże litery w ogłoszeniach „drobnych” użyć się za oddzielne wyrazy, tłusty druk — podobnie Notatki reklamowe oznacza się cyfrą (N), a komunikaty — wyjaśnienia cyfrą (K.) Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada

Dział ogłoszeń: Nowy Świat 15 m. 1, i piętro Biuro czynne od godz. 9 rano do 4 po poł. Tel. 224-40

Oroędzie Ojca Świętego do Hiszpanii Katolickiej

MIASTO WATYKAŃSKIE, 16. 4. Ojciec Święty Pius XII wygłosił przemówienie do katolików w Hiszpanii. Przemówienie Ojca Świętego było transmitowane przez radio w języku hiszpańskim.

Papież wyraził radość, że naród hiszpański zdołał zapewnić zwycięstwo wiecznie trwałych wartości religijnych i obronić ideały cywilizacji chrześcijańskiej przeciwko rozkładowym siłom nieprzyjaciół Chrystusa.

Ojciec Święty oddał hołd pamięci biskupów, księży i zakonników, którzy zginęli podczas wojny i wyraził nadzieję, że tysiące biednych dzieci wyrwanych z ognisk

domowych, powróci do swych rodzin.

Myśl Ojca Świętego kieruje się również do tych „synów marnotrawnych”, którzy zamierzają powrócić do domu. Papież podkreśla, że należy stosować surową sprawiedliwość wobec zbrodniarzy, ale również życzliwą wyrozumiałość wobec tych, którzy żałują swych win i przyrzekają poprawę.

W końcu Ojciec Święty zwrócił się do narodu hiszpańskiego o modły za pokój i ład społeczny oraz o odbudowę moralną Hiszpanii. Papież udzielił swego błogosławieństwa apostołskiemu wszystkim Hiszpanom.

Poważne zastrzeżenia Polski Porozumienie brytyjsko-sowieckie napotyka na trudności

rosyjski w zasadzie gotów byłby rozszerzyć wciąż istniejący pakt sowiecko - francuski przez włączenie doń W. Brytanii, ale byłoby rzeczą przedwczesną oczekiwać, że kompletne porozumienie mogłoby w tym krótkim czasie zostać osiągnięte zanim dalsze szczegóły będą zbadane.

Omówione być musi m. in., czy proponowany pakt wzajemnej po-

moocy obowiązywać ma także na Dalekim Wschodzie.

Inna trudność stanowi zastrzeżenie Polski przeciw gwarancji rosyjskiej wobec agresji. Zastrzeżenia Polski są — zdaniem korespondentów — dwójakiego rodzaju: 1) Polska nie może pod żadnym pozorem zgodzić się na obecność wojsk rosyjskich na polskiej ziemi, 2) że przyjęcie przez Polskę gwarancji ze strony Rosji wywarłoby tylko prowokacyjny skutek.

Korespondent dyplomatyczny „Sunday Times” twierdzi, że Seeds w rozmowie z Litwinowem naszkicował propozycję brytyjskie, zmierzającą do kooperacji z Rosją, w systemie paktów przeciw agresji.

Ambasador brytyjski proponował, aby zawarte zostało porozumienie, na mocy którego wojska lotnicze W. Brytanii, Francji i Rosji byłyby automatycznie użyte dla przysięgi z pomocą każdemu z państw, któremu W. Brytania udzieliła gwarancji.

Francuskie okręty wojenne przybyły do Gibraltaru

PARYŻ, 16. 4. Do Gibraltaru przybyły dziś rano dwa krążowniki francuskie „Lorraine” i „Britannique” oraz dwa kontrtorpedowce: „Phantasque” i „Terrible”. Okręty te zarzuciły kotwice w pobliżu południowego mola, ponieważ z powodu zapor minowych nie mogły wejść do portu.

Turcja przyjmie udział w walce chociaż pragnie pokoju

STAMBUL, 16. 4. „Dzumhuriyet” określa politykę zagraniczną Turcji na podstawie oświadczenia ministra spraw zagranicznych Szukru Saradzoghlu wobec współpracownika tego dziennika, w sposób następujący: „Polityka turecka jest polityką

szczerego przywiązania do pokoju. Gdyby jednak ta polityka miała kosztować Turcję drożej, aniżeli wojnę, nie odmieszka ona przyjąć udziału w walce”.

Z drugiej strony opinia publiczna oczekuje z niecierpliwością na mowę programową na wielkim zgromadzeniu w Ankarze premiera tureckiego Refika Saydama. Mowa ta zostanie wygłoszona już w dniach najbliższych.

Zawarcie umowy z Turcją

PARYŻ, 16. 4. Z kół dobrze poinformowanych dowiadujemy się, iż przewidywana umowa angielsko - francusko - turecka będzie zawarta w przyszłą środę.

Okupacja Albanii zakończona

TIRANA, 16. 4. Wojska włoskie zajęły miasteczko Bureli, sie dźbić szczepu króla Zogu. W ten sposób okupacja Albanii została zakończona. Do Bureli przybył głównodowodzący wojskami włoskimi w Albanii, gen. Guzzoni.

REDAKCJA: Warszawa Al. Jerozolimskie 121. Telefon 665-62 (sekretariat 668-99) (ogólny).
ADMINISTRACJA: Warszawa Nowy Świat 15 m. 1 — I piętro Zarząd i Dział Ogłoszeń tel. 224-40. Kierownictwo biura, kasa, buchalteria 224-50. Prenumerata tel. 309-32. Konto rozrachunkowe Nr 3. Konto P. K. O. Nr 23-40.
Skrytka Pocztowa 745. Adres telegraficzny ABC Warszawa.
PRZEDSTAWICIELSTWA: Łódź: Piotrkowska 92, tel. 278-48. Biuro czynne w godz. 0-13, 15-18. Poznań: 27 Grudnia 3. Wrocław: Cyganki 34, 125. Kalisz: Rzeźnicza 4, tel. 477. Katowice: ul. Starowiejska 3.
PRENUMERATA: miesięczna (z odniesieniem do grudnia) i na prowincji zł. 2.30 miesięcznie; wydanie B wraz z dziełami Sienkiewicza zł. 3.30 miesięcznie. Za gromadzi zł. 4.00. Wyd. B (z premią książkową) 5.50.
Za swrot nadesłanych, a nie zamówionych reprintsów redakcja nie odpowiada.

Redaktorzy działów: Jan Korolec — publicystyka polityczna, Jan Wyszyński — dział zagraniczny, informacje polityczne i sprawozdania sądowe, Antoni Sperlich — dział gospodarczy i miejski, Stanisław Włodek — informacje i depeche nocne, Andrzej Płodowski — dział prowincjonalny, sportowy i akademicki, Witold Domański — dział kulturalny, Tadeusz Zakiewicz — kierownik działu ogłoszeń.

Wydawca: Spółka Wydawnicza „ABC” Sp. z ogr. oga.

Odbito w „Drukarni Literackiej”, Warszawa. Al. Jerozolimskie 121